

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

мр Исидоре Вотлс

Високе когнитивне функције у настави лингвистичких предмета на терцијарном
нивоу образовања

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовао комисију</p> <p>Наставно-научно веће Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду на седници одржаној 18. 3. 2016. године.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>доц. др Биљана Радић-Бојанић, доцент, ужа научна област Англистика (избор у звање: 4. 7. 2011.), Филозофски факултет, Нови Сад, Универзитет у Новом Саду, ментор проф. др Предраг Новаков, редовни професор, ужа научна област Англистика (избор у звање: 2. 7. 2009.), Филозофски факултет, Нови Сад, Универзитет у Новом Саду проф. др Весна Пилиповић, ванредни професор, ужа научна област Англистика (избор у звање 17. 6. 2013.), Факултет за правне и пословне студије „Др Лазар Вркатић“, Универзитет Унион</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме:</p> <p>Исидора, Мирослав, Вотлс</p> <p>2. Датум рођења, општина, република:</p> <p>19. 4. 1974. Нови Сад, Р Србија</p> <p>3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе:</p> <p>25. 6. 2010. Нови Сад Утицај самовредновања на развој језичке вештине писања есеја на енглеском језику</p> <p>4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:</p> <p>Лингвистиче науке, Англистика</p>
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
<p>Високе когнитивне функције у настави лингвистичких предмета на терцијарном нивоу образовања</p>

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација мр Исидоре Вотлс има 266 страна и састоји се од седам поглавља, списка коришћене литературе са 214 референци и 11 прилога. У тексту дисертације постоји 10 дијаграма, 20 табела и 42 блока са изводима из интервјуа са испитаницима.

1. **Уводна разматрања.** У овом делу су описани проблем и циљ истраживања, постављене су основна и помоћна хипотеза, дат је кратак преглед литературе и описана је структура рада. (стр. 12 – 24)
2. **Учење и настава на терцијарном нивоу образовања.** Ово поглавље представља детаљан преглед кључних теоријских концепата који се тичу учења уопште и учења на терцијарном нивоу образовања, са посебним освртом на конструктивизам, као и концепте дубинског и површинског приступа учењу. На почетку поглавља дат је и опис стања на универзитетима са могућим узроцима и појединим решењима. (стр. 25 – 57)
3. **Когнитивни домен учења.** Ово је друго теоријско поглавље ове дисертације и детаљно обрађује когнитивни домен по ревидираној таксономији, али даје и кратак опис оригиналне таксономије Б. Блума, као родоначелника таксономија учења. Ово и претходно поглавље обједињују теоријски аспект истраживања повезујући два кључна концепта везана за успешно учење на терцијарном нивоу образовања: дубински приступ учењу и активацију виших когнитивних функција. (стр. 58 – 98).
4. **Методологија истраживања.** У овом поглављу детаљно је описан узорак, ток истраживања, експериментална настава, мерни инструменти, те је образложена употреба квантитативних и квалитативних метода прикупљања и анализе података. (стр. 99 – 142)
5. **Резултати истраживања.** У овом поглављу детаљно су приказани и кратко коментарисани сви добијени резултати. (стр. 143 – 188)
6. **Дискусија резултата.** У овом поглављу контекстуализовани су резултати у светлу постављених хипотеза и теоријских апарата и на тај начин је протумачен успех или изостанак успеха експеримента и истраживања у целисти. Такође, тамо где успех истраживања није констатован, дискусија нуди потенцијална објашњења оваквих резултата. У складу са добијеним резултатима и њиховим тумачењем предложена су даља истраживања из ове области и наведене су педагошке импликације које проистичу из сагледања резултата истраживања. (стр. 189 – 208)
7. **Закључак.** У закључку је наведена рекапитулација целокупне дисертације са посебним акцентом на добијене резултате и закључке истраживања. (стр. 209 – 214)
8. **Библиографија.** (стр. 215 – 224)
9. **Додаци.** (стр. 225 – 266)

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација мр Исидоре Вотлс под називом „Високе когнитивне функције у настави лингвистичких предмета на терцијарном нивоу образовања“ бави се изучавањем веома сложеног примењено-лингвистичког предмета истраживања који подразумева истовремено сагледавање теоријских области општих теорија учења и теорија учења на терцијарном нивоу образовања, затим познавање и обраду уже области когнитивне психологије које се тиче когнитивног домена таксономија учења и на крају познавање лингвистичких предмета за које је осмишљена експериментална настава.

Дисертација је написана у складу са класичним истраживачким форматом и у првом делу даје преглед теоријских разматрања и литературе која је релевантна за истраживачки проблем, а у другом делу приказује резултате емпиријског истраживања и главне резултате који из истраживања проистичу.

Образажују личну истраживачку мотивацију, кандидаткиња у **првом поглављу** концизно излаже предмет истраживања, поредећи лична искуства са проблемима изложеним у литератури. На основу сопствених виђења која је поткрепила литературом, кандидаткиња је поставила основну и помоћну хипотезу и предложила теоријске апарате и методологију истраживања.

У **другом поглављу** кандидаткиња детаљно анализира литературу у којој се наводе циљеви и сврха универзитетског, терцијарног образовања, а на супрот томе износи се незадовољавајуће стечене компетенције студената након универзитетског образовања. Литература нуди многе потенцијалне одговоре на питања како ову ситуацију побољшати. Као најважнији фактор, износи се чињеница да настава мора бити таква да одговара процесима учења – когнитивним и афективним факторима. Когнитивни аспекти окосница су ове дисертације. Веома често се употребљавају наставни методи који подстичу пасивност код студената и делују демотивишуће. Примећено је да академски оријентисани студенти, без обзира на квалитет ситуације учења, своје потенцијале користе на такав начин да постижу квалитетне резултате јер учењу приступају дубински, активирајући адекватне когнитивне функције за постизање циљева разумевања и смисленог учења. Већина студената је неакадемски оријентисана, а квалитетне резултате постижу само у најповољнијим ситуацијама учења. Кандидаткиња у овом поглављу систематично води дискусију од

затечених проблема у терцијарној настави и даје теоријске моделе и концепте учења који имају потенцијал да помогну у превализажењу проблема недовољне мотивисаности, а то је подстицање дубинског приступа учењу код свих студената.

У трећем поглављу кандидаткиња повезује дубински приступ учењу са трансфером и когнитивним ангажовањем студената. Кандидаткиња даје препоруке за успешну универзитетску наставу: она је таква да да омогућава смислену ретенцију и примену трансфера, који заправо представља функционално учење. Предмет трансфера су когнитивне вештине које се могу применити на непознатој ситуацији, а то су когнитивне функције вишег реда. Детаљно анализирајући два супротна опредељења ка учењу (дубинско и површинско) кандидаткиња констатује да површински приступ ангажује само најниже когнитивне процесе памћења, тј. препознавања и репродукције, док дубински приступи корелирају активној употреби виших когнитивних процеса, од разумевања навише до процене и стварања. Сагледавши ове чињенице, кандидаткиња закључује да ако настава подстиче студентску активност и ако је та активност примерених когнитивних нивоа, студенти ће стећи вештине које подлежу трансферу учења, дубински ће приступити учењу, а исходи наставе представљаће функционално, употребљиво знање које се одликује способношћу аналитичког, критичког и креативног размишљања, решавања проблема и самокритичке рефлексije.

У четвртм поглављу кандидаткиња је веома јасно и систематично описала методологију истраживања. Истраживање се заснива на поређењу успеха контролне и експерименталне групе на крају семестра, што представља квантитативни део истраживања, док се квалитативни део истраживања огледа у анализи спроведених интервјуа са појединим студентима контролне и експерименталне групе. Циљ интервјуа је био да се утврди постојање, дистрибуција и фреквенција когнитивних функција, као и да се анализирају карактеристична когнитивна понашања појединих студената у циљу дубље анализе когниције код испитаника из обе групе. Кандидаткиња је веома опширно описала експерименталну наставу и посебно осмишљене активности које су рађене са експерименталном групом. Такође, кандидаткиња је у овом делу дисертације образложила избор метода за прикупљање и представљање резултата, што је заокружило у потпуности методолошки апарат и показало да кандидаткиња веома добро познаје методологију истраживања.

У петом поглављу су јасно и систематично приказани резултати истраживања. Кандидаткиња је најважније резултате представила информативно и коментарисала их како би образложила њихову релевантност у оквиру истраживања а на основу теоријских концепата. У овом делу такође се види умешност да се на адекватан начин прикажу релевантни квантитативни и квалитативни резултати.

У шестом поглављу кандидаткиња води дискусију резултата у светлу постављених хипотеза, претходних истраживања, као и појединих теоријских концепата који су помогли да се осветле неки очекивани резултати, али и изостанак појединих резултата. Кандидаткиња је показала да је овладала обимном литературом из ове области, успевши да добијене резултате адекватно контекстуализује. Такође, кандидаткиња показује и адекватну меру истраживачке самокритичности, указујући на потенцијалне методолошке проблеме, те предлаже одговарајуће адаптације истраживања како би се добили одређенији резултати. Такође, кандидаткиња је предвидела поједине важне импликације за наставни процес које су проистекле из добијених резултата истраживања.

Седмо поглавље представља сажету рекапитулацију дисертације у којој се кандидаткиња посебно осврће на резултате истраживања и импликације за наставни процес.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији

Wattles, I. (2011). Effective Course Related Assessment Techniques. In Đurić-Paunović, I., Marković, M. (eds). *English Language And Anglophone Literatures Today*. Novi Sad: Filozofski Fakultet u Novom Sadu. (pp. 363-374).

Wattles, Isidora (2012). Teaching English Morphology: Tools For Cognitive Growth. In: Akbarov, A., Cook, V. (Eds.). *Contemporary Foreign Language Education: Linking Theory into Practice*. Sarajevo, BiH: IBU Publications. (pp. 189-198)

<p>VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Поређењем квантитативних података добијених на крају семестра утврђено је да су обе групе оствариле сличне резултате, тј. није потврђено постојање статистички значајне разлике. Основна хипотеза се на основу ових резултата може одбацити како су исходи учења подједнаки код обе групе. • Квантификацијом квалитативних података из интервјуа дошло се до података о присуству когнитивних функција, њиховој дистрибуцији и фреквенцији код појединих испитаника обе групе. Утврђено је да се све когнитивне функције јављају подједнако код обе групе, с тим да је најчешћа функција <i>разумети</i>, затим <i>памтити</i>, док су процеси вишег реда у веома малој мери заступљени код обе групе. Посматрајући овако добијене резултате, може се одбацити и помоћна хипотеза с обзиром да у погледу појављивања, дистрибуције и фреквенције не постоје значајне разлике између контролне и експерименталне групе. • Добијени резултати могу се образложити на два начина. На првом месту, студенти експерименталне групе су могли развити више когнитивне вештине, али трансфер није доказан експерименталним путем, те су због тога резултати обе групе уједначени, или су студенти применили принцип поједностављивања који је онемогућио идентификацију виших когнитивних функција. Други исход је такав да студенти експерименталне групе нису успели да развију више когнитивне процесе, што се може објаснити методолошким проблемима. • Поређењем добрих и лоших студената обе групе утврђено је да се бољи студенти одликују већим процентом самосталних одговора, да бољи студенти користе већи број виших когнитивних процеса и да, за разлику од слабијих студената, продукују комплексне одговоре који се састоје од низа когнитивних радњи. Ови резултати говоре у прилог настави која је осмишљена да активира више когнитивне функције и чији је циљ осамостаљивање студената. • Посматрањем комплексних одговора бољих студената добијен је податак да се само код експерименталне групе јављају комплексни одговори са по четири и пет везаних когнитивних радњи. Такође, примећено је да бољи студенти експерименталне групе показују задовољство услед учења овог предмета, као и промену поимања света због сазнања стечених на овом предмету. Када се ови подаци упореде са теоријским концептима учења, може се закључити да бољи студенти експерименталне групе показују знаке дубинског приступа учењу, употребе виших, комплексних когнитивних функција и стварног разумевања материје коју су учили, што је додатно резултирало гледањем на свет око себе из новог угла. • Иако су резултати истраживања показали да се могу одбацити основна и помоћна хипотеза, утврђена понашања бољих студената, а посебно бољих студената експерименталне групе, сведоче о добро усмереном истраживању и осмишљеној настави која је у потпуности у складу са теоријским препорукама за квалитетну наставу на терцијарном нивоу образовања.
<p>VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА НАПОМЕНА:</p> <p>Може се закључити да је кандидаткиња овладала многобројном релевантном литературом коју је детаљно сагледала и критички обрадила. Резултати истраживања су приказани систематично и обрађени у складу са захтевима које поставља методологија квантитативних и квалитативних истраживања. Интерпретирани су на јасан и систематичан начин, с освртом на закључке претходних истраживања, као и теоријских концепата тамо где не постоје претходна истраживања. Оваквим поступцима је обезбеђен аутентичан научни допринос тезе.</p>
<p>IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: НАПОМЕНА:</p>
<p>1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме Да.</p>
<p>2. Да ли дисертација садржи све битне елементе Да.</p>
<p>3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци</p> <p>Ова дисертација даје оригинални допринос науци по више основа. На првом месту, бави се критиком стања и методике наставе на терцијарном нивоу, што је неопходан и недовољно заступљен приступ овој теми. Даље, теоријски и практично обрађује наставне методе које директно утичу на когнитивни развој студената. Оригинални допринос науци представљају и посебно осмишљене активности за вежбања на лингвистичким предметима, чврсто утемељене у теорији. Такође, ова дисертација се бави Блумовом и ревидираним таксономијама учења на теоријској основи, што представља допринос због тога што се таксономије у највећој мери у литератури јављају без теоријске обраде и употребљавају се као полазна основа за одређене практичне циљеве.</p>

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања

У докторској дисертацији нема већих теоријских, методолошких и истраживачких недостатака који би утицали на резултате истраживања или коначну структуру текста. Кандидаткиња ће свакако извршити мање интервенције приликом припреме рукописа за штампу, укључујући мање језичке и стилске интервенције.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже да се докторска дисертација под називом *Високе когнитивне функције у настави лингвистичких предмета на терцијарном нивоу образовања* мр Исидоре Вотлс прихвати, а кандидаткињи одобри одбрана.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

доц. др Биљана Радић-Бојанић

проф. др Предраг Новаков

проф. др Весна Пилиповић

Нови Сад, 11. 4. 2016.